

ARNE JON ISACHSEN
Professor emeritus, Handelshøyskolen BI

Statseide foretak på offensiven i kina

For snart tjue år siden foretok statsminister Zhu Rongji en skikkelig opprydding i de stats-eide foretakene. Nå skulle markedet gjelde for dem også. På få år ble sysselsettingen nesten halvert. Under finanskrisen som startet høsten 2007, ekspanderte statseide foretak kraftig. Nå gjaldt det å holde samlet etterspørsel oppe. Lønnsomheten falt, men det fikk heller være. Forestillingen om statseide foretak som uavhengige, profittmaksimerende bedrifter har måttet vike plassen for statseide foretak som et instrument for stabilisering av økonomien. Og for å gjøre Kina stor i verden.

Professor Zhang Jun som er sjef for Fudan University's China Center for Economic Studies, er opptatt av de stats-eide foretakene i Kina. En omfattende restrukturering må til, fremholder han, der virksomheten deres begrenses til noen få relevante sektorer i økonomien. Videre må stats-eide foretak som bare overlever på subsidier – «zombie firms» –, legges ned.

Tidligere statsminister Zhu Rongji startet en slik reform for to tiår siden, fortsetter Zhang, men rakk ikke å fullføre den. En omfattende reform som åpner opp for private foretak i kapitalintensive næringer, ville gi incentiver til innovasjoner og bedre konkurransevne, hevder han. Slike

reformer vil kreve tøffe politiske beslutninger, konstaterer professoren, «...that won't please everyone».¹

Vi skal i denne kommentaren se nærmere på utviklingen av de statseide foretakene i Midtens rike. Fra å være enerådende produsenter av enkle industrivarer til innenlandsk bruk, til i dag å være blant verdens største foretak i etter hvert stadig mer avanserte bransjer. Professor Zhang Juns ønske om en nedtrapping av statseide foretak er det lite som tyder på at dagens ledere i Beijing vil gå inn for.

¹ Se <https://www.project-syndicate.org/commentary/china-state-sector-restructuring-by-zhang-jun-2016-10?barrier=accessreg>

FRA MAO OG DENG ...

Under Mao, som styrte på en usedvanlig brutal måte, stod statseide foretak for så godt som all produksjon av industrivarer. På landet hadde jordbrukskollektiver ansvaret for dyrking av jorda. Den kommunistiske ideologi forbød ganske enkelt privat eiendomsrett til produksjonsmidlene.

Da Deng Xiaoping tok over som Kinas de facto leder i desember 1978 var marsjordren klar: «Reformér og åpne opp.» En pragmatisk tilnærming var det som gjaldt; man må prøve og feile og se hva som virker. Men snarere enn å avvikle de etablerte statsbedriftene lot man dem leve i fred, med sine mangler og manglende overskudd. Og la i stedet forholdene til rette for at privat virksomhet kunne vokse frem ved siden av den statlige.

Over tid kom de private virksomhetene til å blomstre; omfanget av statlig produksjon relativt til helheten, ble stadig mindre. Egentlig en temmelig snedig strategi; de i utgangspunktet sterke og mektige statseide foretakene la seg ikke bort i hva de private drev med så lenge de selv – de statseide – fikk beholde sin «jernbolle med ris»; sine gunstige ordninger for helse for seg selv og skole for sine barn; samt statlig eide boliger til en latterlig lav leie.

... TIL ZHU RONGJI

Som statsminister i femårsperioden 1998–2003 syntes imidlertid Zhu Rongji at nok fikk være nok; en opprydding i de statseide foretakene var det behov for. Han tok tak i problemet. Nå skulle markedet gjelde for de statlige foretakene også. De som ikke klarte seg her, fikk heller gå dukken. Slik at arbeidskraft og kapital over tid kunne engasjere seg i lønnsomme virksomheter. Og dukken gikk de. I perioden 1996–2003 sank antall sysselsatte i statseide foretak fra 70 millioner til 37 millioner. Men helt passive var myndighetene ikke. «Bevar de store og la de små gå», var slagordet. Og se til at de strategisk viktige sektorene som forsvarsindustri, telekommunikasjon og flytrafikk, utvikler solide og store statseide foretak som overlever med god margin.

I desember 2001 nådde Zhu et annet mål – å få Kina med i Verdens handelsorganisasjon (WTO). Det var da gått 16 år siden første søknad ble sendt til GATT, forløperen for dagens organisasjon.

Ved inngangen til 2000-tallet var Kina kanskje på sitt mest liberale hva gjelder økonomisk tenkning og økonomisk politikk. Inntredenen i WTO skulle sørge for at Dengs linje

basert på «reformere og åpne opp» ble fulgt. Egentlig ingen risikofri linje. For ved å åpne opp for sterkere utenlandsk konkurranse i eget marked, ville det bli skapt både vinnere og tapere i Kina. Hvordan ville taperne ta situasjonen?

Myndighetene vurderte det slik at kostnadene på kort sikt ville bli mer enn oppveid av fordelene på lengre sikt; nemlig en mer effektiv økonomi preget av konkurranse og omstillinger. Videre ville bredere deltakelse i globaliseringen som WTO-medlemskap åpnet opp for, føre til økt etterspørsel etter Kinas billige arbeidskraft; både indirekte ved økt eksport, og mer direkte ved at utenlandske foretak etablerer egen produksjon i Midtens rike.

På det politiske planet var det etter hvert utviklet seg en forståelse for at legitimiteten til regimet i stor grad hang på at man også i fortsettelsen ville lykkes med sterk økonomisk vekst og stigende levestandard for den jevne kineser. Å ikke bli med i WTO kunne således fremstå som mer risikofylt på lang sikt enn å gå med. Vel vitende om at man da ville gi markedskreftene mer spillerom.

Fra USAs side anså man at om Kina ble med i WTO, og dermed fikk en mer markedsstyrt økonomi, ville det øke sjansene for utviklingen av et mer pluralistisk politisk system. Hvilket helt klart ville være i amerikanernes interesse. Bare se på Taiwan. Der har en modernisering av økonomien skapt press for politiske endringer, bort fra ettparti-staten.

KINA FÅR IKKE STATUS SOM «MARKET ECONOMY»

Etter protokollen fra forhandlingene forut for medlemskap i WTO var det forutsatt at Kina, når tiden var moden for det, skulle få status som «Market Economy» senest 15 år etter inntreden. Det ville gi Kina en sterkere posisjon hva gjelder anklager om dumping, det vil si at man selger varer til et annet land til altfor lave priser og på den måten konkurrerer ut de innenlandske produsentene i landet. Med status som «ikke-markedsøkonomi» blir avgift ved dumpingsalg beregnet ut fra en vurdering av de reelle kostnadene ved produksjonen, og ikke ut fra prisen på varen i det kinesiske hjemmemarkedet.

Ettersom mange statseide foretak nyter godt av subsidier på innsatsfaktorer, lave lånerenter fra statseide banker, billige tomter, billig strøm, «lighter touch from regulators», samt preferanser ved levering til offentlig sektor vil prisene innenlands i Kina ofte vurderes å ligge under de reelle kostnadene, det vil si hva varen ville koste i en fri markedsøkonomi. Så lenge Kina betegnes som en

«ikke-markedsøkonomi» vil avgiften ved dumping, som skal korrigerer for den kunstige lave prisen på eksport, bli betydelig høyere enn om Kina skulle få betegnelsen «markedsøkonomi».

For stålindustrien har Ruiz m.fl. (2015) beregnet at markedsstatus for Kina ville kunne føre til tap av mellom fire hundre og seks hundre tusen arbeidsplasser i USA. Verdien av amerikansk stålproduksjonen ville falle med 21 milliarder dollar.²

Men hva skjer den 11. desember 2016 – etter halvannet tiår i WTO? Ingen ting. Verken USA eller EU er villige til å la Kina få status som «markedsøkonomi». Hvorfor det? Fordi Kina ikke har innfridd kravene. Kinesisk økonomi som var i full fart mot en friere markedsøkonomi, har ikke levert. De statseide foretakene som Zhu Rongji hadde ristet kraftig – og også laget et nytt administrativt opplegg for – har etter hvert falt tilbake til gamle synder. Hvilket innebærer forskjellsbehandling som gir dem særlige fordeler. Det er ikke forenlig med «fair» konkurranse i en markedsøkonomi.

Eller som det heter i analysen av kinesisk stålindustri nevnt over: «China's competitiveness in steel is artificial, a creation of steel-oriented industrial policies that led to outsized increases in capacity, production, and exports since 2002.» Kinas produksjon av stål steg fra 8,2 millioner tonn i 2003 til 61,5 millioner tonn ti år senere. Hvilket innebar at markedsandelen globalt doblet seg fra 23 prosent til litt under 50 prosent.

SASAC SOM OVERBYGNING FOR DE STORE

Etter opprydningen og markedstilpasningen av statseide foretak i Kina, med tilhørende konkurser, nedleggelses og fusjoner, fant man tiden moden for å endre strukturen i styringen av dem. I 2003 ble SASAC, som står for «State-owned Assets Supervision and Administration Commission of the State Council», etablert.

SASAC, hvis oppgave er å ivareta statens eierinteresser i næringslivet, er direkte underlagt Regjeringen (som benevnes State Council i Kina). En sentral oppgave for SASAC er ansettelse av toppledelsen og betingelsene de på toppen arbeider under. I den forbindelse sakser vi følgende (min kursivering) fra hjemmesiden: «SASAC appoints and

removes the top executives ... and either grants rewards or *inflicts punishments* based on their performances.»³ Mulighet for både belønning og straff for toppledere i Kina. Underlig formulering, sett med norske øyne.

Forut for etableringen av SASAC gikk en omdanning av de statlige selskapene til aksjeselskaper. Hvilket betyr at de ble tatt ut av statens regnskaper og gjort til egne, selvstendig foretak. Ikke lenger bevilgninger over noe statlig budsjett, men innhenting av kapital i markedet, det være seg gjennom lån eller emisjon av nye aksjer.

I starten ble 189 store selskaper der staten hadde betydelige eierinteresser lagt inn under SASAC. Eller mer presist, aksjene staten eide i disse foretakene ble overført til SASAC som er et hundre prosent statlig eid holdingselskap. Over tid har fusjoner mellom flere av disse selskapene funnet sted slik at antall foretak som SASAC råder over, nå er redusert til 106.

³ Se punkt 4 her: <http://en.sasac.gov.cn/n1408028/n1408521/index.html>

PARALLELL TIL HJEMLIGE FORHOLD

Den norske stat har eierinteresser i 74 foretak forvaltet gjennom departementene. På Regjeringens hjemmeside om saken heter det:

«Det statlige eierskapet skal utøves profesjonelt og forutsigbart innenfor rammen av norsk selskapslovgivning og annet lovverk, basert på allment aksepterte eierstyringsprinsipper og med bevissthet om skillet mellom rollen som eier og andre roller staten har.»¹

I Statens eierberetning gir Nærings- og fiskeridepartementet hvert år en oversikt over, og omtale av, samtlige selskaper med statlig eierandel, med vekt på selskaperes utvikling i det forløpne år.²

Et «norsk SASAC» bestående av disse 74 foretakene har trolig vært vurdert fra tid til annen, vil jeg tro. Men den maktkonsentrasjonen det ville kunne føre til, har man rimeligvis kunnet styre seg for.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/statlig-eierskap/id1336/>

² <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/statlig-eierskap/statens-eierberetning-2015/id725446/>

² Bemerk at denne analysen er bestilt av stålindustrien i USA, Mexico og Canada.

På listen over verdens 500 største selskaper målt etter omsetning (Fortune 500) finner vi 98 kinesiske foretak i 2014 mot bare 46 fire år tidligere.⁴ For USA har utviklingen gått i motsatt retning; fra 139 foretak i 2010 til 128 fire år senere. Vel så interessant i vår sammenheng: hele 76 av de 98 kinesiske mega-foretakene er statseide og underlagt SASAC.

De 98 kinesiske foretakene på Fortune 500 for 2014 har i gjennomsnitt over 190.000 ansatte, mot snau 130.000 for de 128 amerikanske foretakene. Målt etter omsetning er alle de tolv største kinesiske selskapene statseide. Til sammenligning har Telenor, som er Norges største konsern målt etter sysselsetting, om lag 36.000 ansatte i alt.

På tilsvarende vis som Kina, har også den norske staten betydelige eierinteresser i næringslivet (se boksen «Parallell til hjemlige forhold»). Men i motsetning til Kina velger vi å la de ulike departementene forvalte disse interessene, med Nærings- og fiskeridepartementet i en koordinerende rolle.

SASAC på nasjonalt nivå, som omtalt her, har sitt motstykke i 30 SASAC-er på provinsnivå – én i hver provins – samt i alt mer enn 250 SASAC-er på lokalt nivå. Kina er stort og vanskelig for oss å fatte. Men ikke desto mindre viktig å kjenne litt til realitetene «på bakken».

SASAC på nasjonalt nivå har gjennomgående hatt bedre avkastning på kapitalen enn SASAC-ene på lokalt nivå, men har likevel slitt med å levere gode resultater. Avkastningen på investert kapital i de statseide foretakene gikk opp fra 0,2 prosent i 1998 til fem prosent i 2007. For så å falle til 2,2 prosent i 2015 (Batson, 2016).⁵ Denne nedgangen har sammenheng med rollen de statseide foretakene fikk for å berge Kina unna de verste konsekvensene fra finanskrisen som startet i USA høsten 2007 og spredde seg til resten av verden, via det globale kapitalmarkedet.

STATSEIDE FORETAK FÅR ØKT BETYDNING ETTER FINANSKRISEN

Mens parolen var markedsfokusering, større avkastning på kapitalen og reform hva gjaldt driften av de statseide foretakene i de første årene etter at SASAC var etablert, førte finanskrisen til tettere bånd mellom myndighetene og statseide foretak. Ganske enkelt fordi det bare var gjennom

⁴ Se <http://fortune.com/2015/07/22/china-global-500-government-owned/>

⁵ Dette nummeret av China Economic Quarterly har mange gode artikler om statseide foretak i Kina.

økt etterspørsel fra disse foretakene at myndighetene maktet å holde den økonomiske veksten oppe når den globale økonomien nå gikk i stå. I 2009 økte de statlige selskapenes investeringer i infrastruktur med 43 prosent. Finansieringen stod i stor grad de fire store statseide bankene for, som til sammen har en markedsandel på nærmere femti prosent.

De neste par årene var utviklingen her mer moderat, for så å ta seg opp igjen i 2012. Siden da har de statseide foretakene «... befestet sin posisjon som permanent støttespiller til sikring av stor nok samlet etterspørsel» (Batson, 2016). Med så rask vekst i investeringer er det klart at lønnsomheten skranter. Men ettersom vekst har forrang fremfor avkastning, valgte myndighetene å føre en slik politikk.

Forestillingen om statseide foretak som uavhengige, profittmaksimerende foretak har måttet vike plassen for å se dem som et instrument myndighetene anvender seg av for stabilisering av økonomien. Men dette har ikke skjedd uten kamp.

Finansdepartementet ønsket en profesjonell organisasjon toppet med dyktige finansfolk der siktemålet skulle være en maksimering av verdiene i de statseide foretakene. Der det enkelte statlige selskapet ble fulgt nøye opp hva gjelder kapitalforvaltning og budsjetter. Dette er etter modell av Temasek i Singapore, som er et statlig investeringsfond med gode resultater, og med armlengdes avstand til løpende politikk.

SASAC på sin side ønsket i stedet aktivt å bistå med omstrukturering av selskapene i porteføljen og å fremme utviklingen av store konglomerater. Dette spiller opp til myndighetenes ønske om at Kina skal utvikle «national champions» som resten av verden skal se hen til med frykt og beundring. Én grunn til at SASAC gikk inn for en slik modell, skriver professor Barry Naughton (2016, s. 17), var trolig at Temasek-modellen «... would clearly require the abolition of SASAC in its current form».

SASAC vant. Det ble klart i august 2015 da Partiet og Regjeringen i fellesskap la frem notatet «Guiding Opinions on Deepening SOE Reform». Her ser man for seg etablering av investeringsselskaper som gradvis skal ta over overoppsynet med statseide foretak (SOE står for State Owned Enterprises), og styre dem ut fra brede og lite presise mandater. Et viktig formål er

«... to push state capital into important industries and key sectors that affect national security, the commanding heights of national economy and people's livelihood; concentrate on key point infrastructure; concentrate on outstanding enterprises with core competitive strength ... realizing the strategy of innovation-driven development ...»

Professor Naughton er ikke imponert. Her er uklare og til dels motstridene mål. De markedsbaserte reformene som det nå er behov for, med vekt på å sikre en god finansiell avkastning, kommer i bakleksa. Hvor er Zhu Rongji? Kunne man spørre.

STRAMMERE POLITISK STYRING AV DE STATSEIDE FORETAKENE

Av de 106 statlige foretakene som sentrale SASAC har styring med, regnes 53 som helt sentrale eller strategisk viktige. Toppledelsen i disse foretakene blir tilsatt direkte av Communist Party's Central Organization Department (COD), etter først å ha blitt godkjent av toppen av kransekaka – nemlig Politbyråets faste komité som er syv mann stor. De har en politisk posisjon på linje med vise-guvernør i en av de vel tredve provinsene.⁶ Og hører helt klart med i den politiske eliten i landet. For ledere lenger nede i hierarkiet har SASAC ansvaret for ansettelser i samarbeid med COD.

Viktigheten av COD kan vanskelig overvurderes. Denne institusjonen, som både Zhou Enlai og Deng Xiaoping i sin tid ledet, har oversikten over de om lag fem tusen mest sentrale beslutningstakerne i Kina. I kulissene spiller COD en sentral rolle når det gjelder hvem som skal ha sentrale jobber i blant annet regjeringsapparatet og i de store statlige foretakene.

Toppledelsen i statseide foretak i Kina står overfor to sett av incentiver. Det gjelder å levere gode resultater rent økonomisk, samtidig som man vurderes ut fra i hvilken grad selskapet følger opp retningslinjer gitt fra politisk hold. Dersom politiske og kommersielle hensyn kommer i konflikt med hverandre, vil de politiske ofte vinne frem. Det er noe minoritetsaksjonærer som kun er opptatt av verdiutviklingen i selskapet, må ta høyde for.

⁶ Kina er delt inn i 33 enheter på provinsnivå. Her er 22 «egentlige» provinser, fire storbyområder, fem autonome regioner og to spesielle administrative regioner (Hong Kong og Macao). Folkerepublikken Kina regner inn Taiwan som den 34.

Da det kinesiske aksjemarkedet raste nedover sommeren 2015 – Shanghai-indeksen falt fra litt over 5.000 i juni og ned mot 3.000 i september – fikk statseide foretak beskjed om *ikke å selge* verken egne eller andres aksjer. De fikk i stedet beskjed om å gjøre det motsatte – *kjøre* aksjer. Hvorfor det? For å bremse et pinlig ras i kursene. Myndighetene hadde «snakket opp» aksjekursene uten at det forelå et solid realøkonomisk grunnlag for det. Hensikten med denne «frem snakkingen» var at foretakene, når kursene var blitt høye nok, skulle utstede nye aksjer for så å bruke pengene på å nedbetale gjeld. En temmelig fiffig operasjon som altså ikke gikk etter planen. I stedet ble utfordringen å stabilisere et aksjemarked som gikk helt «bananas» – ikke å tjene penger på det.⁷

Tenk deg noe tilsvarende i Norge. DNB får beskjed om å kjøpe aksjer i Telenor for å hindre et kursfall som politikerne setter liten pris på.

Toppledelsen i de store statlige foretakene har én aktør mer enn hva vi er vant med. I tillegg til CEO og Styreformannen må Partisekretæren regnes inn – kanskje den viktigste av de tre. Hvis oppgave er å se til at de politiske føringene fra høyere hold blir tatt til etterretning. (Szamosszegi og Kyle, 2011).

Ikke sjelden er Partisekretær og Styreformann i statseide foretak i Kina én og samme person. Makten til CEO blir tilsvarende redusert. Men ikke nok med det. Xi Jinping som til høsten skal gå løs på sin andre femårsperiode som generalsekretær i Partiet, ser for seg muligheten at alle tre funksjonene – styreformann, daglig leder og partisekretær – er samlet i en og samme person. Hensikten er å sikre Partiet større innflytelse i de statseide foretakene. (Naughton, 2017).

STRATEGISK SATSNING PÅ HURTIGTOG ...

Kina er flinke til å bruke statseide foretak som partnere med utenlandske selskap for på den måten å få tilgang på ny teknologi. Jernbane og fly er aktuelle eksempler.

I juni 2004 gikk «Ministry of Railways» ut med invitasjon for produksjon av 200 «high-speed trains».⁸ Fire foretak

⁷ Professor Ho-fung Hung ved Johns Hopkins University forklarer her det som skjedde. http://therealnews.com/t2/index.php?option=com_content&task=view&id=31&Itemid=74&jumival=15376

⁸ Kina har et eget ministerium eller departement for jernbane, kanskje ikke så rart i et så stort land, som for øvrig har flest kilometer i verden for høyhastighetstog.

la inn tilbud. Tre av dem fikk kontrakter, den største gikk til japanske Kawasaki. Franske Alstom og canadiske Bombardier fikk mindre kontrakter. Kawasaki stod i spissen for konsortium på seks japanske foretak, blant annet Mitsubishi og Hitachi.

Kawasaki inngikk et samarbeid med statseide CSR Sifang Locomotive i Kina. Sammen fikk de en kontrakt på produksjon av 60 togsett, hvert med åtte vogner, til en verdi av 100 millioner dollar. Tre togsett ble importert fra Japan, seks kom i biter som ble satt sammen i Kina – i Qingdao hvor CSR Sifang har fabrikker – og de resterende 51 togsettene produsert i Kina med noen importerte deler. For å lykkes med i hovedsak egenproduksjon i Kina, fikk flere titalls kinesiske ingeniører opplæring i Japan. Vel tilbake i Kina fortsatte CSR Sifang, for egen regning, produksjonen av togsett, utover de 60 som den opprinnelige avtalen gjaldt. Den årlige produksjonen kom opp i et par hundre. Kawasaki mener at teknologien som kineserne her bruker, er tilnærmet blåkopi av den japanerne kom med. Kineserne er uenige.

Den noe ampre stemningen man vel må forvente dette førte til, har ikke vært til hinder for kontrakt senere. I 2012 inngikk Kawasaki og CSR Sifang på nytt et samarbeid – denne gangen om produksjon av 168 jernbanevogner i 28 togsett som skal leveres i perioden 2015–2017. Gitt at Kina har verdens største jernbanenett er det klart at store aktører fra andre land gjerne vil samarbeide med kinesiske partnere for på den måten å få sin del av kaka.

Men det er mer å si om jernbanen i Kina. I 2015 gikk CSR Sifang sammen med den andre store produsenten av materiell til jernbaner, China CNR Corp. Den fusjonerte bedriften som fikk navnet CRRC Corp, blir verdens nest største industrikonsern, etter amerikanske GE. Den nye statseide storbedriften har ikke hvilt på laurbærene. I september i fjor, under den kinesiske statsministerens statsbesøk i Canada, ble avtale om nærmere samarbeid mellom Bombardier og CRRC undertegnet. To måneder senere ble det informert om at CRRC og Škoda Transportation forhandler om en kinesisk overtakelse av denne tsjekkiske jernbanemateriellprodusenten.

Mens de to statlige kinesiske foretakene konkurrerte seg imellom på bortebane, vil de i fremtiden unngå en anbuds- krig seg imellom. «It used to be that CSR and CNR were competing against Bombardier and Alstom; now it has

become China versus everybody else», som en analytiker i bransjen formulerte det.⁹

På listen over industrier som Kina vil satse kraftig på, med sikte på over tid å fremstå som en av verdens mest avanserte økonomier, finner vi i mai 2015 en ny industri, den tiende på listen, nemlig tog. En utfordring som kineserne åpenbart tar på alvor.

... OG PÅ FLY OG IT-SEKTOREN

En tilsvarende utvikling som den vi har sett for jernbane – hva gjelder Kinas evne til å inngå allianser med andre lands foretak, gjerne i form av «joint ventures» med sikte på overføring av teknologi – finner vi i flyindustrien. Kinas mål er å ha sin C919 oppe i lufta i løpet av et par år, produsert av statsbedriften China Commercial Aircraft Company, som ble etablert i 2003, nettopp med dette formålet.

C919 vil bli en seriøs konkurrent til Airbus 320 Boeing 737. Om et par år vil statseide China Eastern Airlines forventes å fylle handlekurven opp med ikke få C919.¹⁰

Også innen IT-sektoren er Kina på rask fremmarsj. Utenlandske investorer med seriøs forskning innen kjerneområdene for virksomheten, der denne forskningen ledes av etniske kinesere i Kina, er en modell kineserne liker godt. (Studwell, 2016).

STATSEIDE FORETAK SKAL EROBRE VERDEN

Gao Xiqing er professor ved Tsinghua University i Beijing – Kinas svar på Harvard. Han har hatt mange fremtredende posisjoner i Kina. I perioden 2008–2014 ledet han China Investment Corporation, som ikke er så ulikt vårt eget oljefond.

I en tale nylig slo han fast at Partiet har gitt opp tanken om markedet skal få avgjørende betydning for allokeringen av ressursene. Og konstaterte videre at «... this government in economic terms is very much captured by different interest groups». For så å legge til: «The biggest interest group is the state-owned enterprises.»

Arthur Kroeber er redaktør for det glimrende tidsskriftet China Economic Quarterly. Han tolker Gao dit hen at Xi

⁹ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2015-06-07/china-forges-industrial-giant-second-only-to-ge-with-rail-merger>

¹⁰ <http://www.chinatopix.com/articles/105108/20161102/china-eastern-airlines-talks-order-comacs-c919-aircraft.htm>

Jinping ikke har slått inn på en markedsvennlig linje for sin økonomiske politikk (Kroeber, 2016). Hovedmålet er å sikre Partiet kontroll over statseide foretak og å styrke dem slik at de på mer effektivt vis kan gjennomføre Partiets politikk. På grunn av sin sentrale posisjon vil man ikke la store statseide foretak gå konkurs eller selge dem ut til private.

Zhu Rongjis reformer fra slutten av 1990-tallet, der stats-eide selskap ble splittet opp og utsatt for sterk konkurranse, hører historien til. Nå skal disse foretakene bygges store og erobre verden.

REFERANSER

Batson, A. (2016) Villains or victims? The role of SOEs in China's economy. *China Economic Quarterly* 20(2), 7–14.

Kroeber, A. (2016). Making sense of the economic policy mess. *China Economic Quarterly* 20(2), 3–6.

Naughton, B. (2016). State enterprise reform: Missing in action. *China Economic Quarterly* 10(3), 15–21.

Naughton, B. (2017). Xi Jinping's economic policy in the run-up to the 19th Party Congress: The gift from Donald Trump. *China Leadership Monitor* 52.

Ruiz, M., Somerville, R., og Szamosszegi, A. (2015). Assessment of the probable economic effects on NAFTA of granting market economy status to China, http://www.steel.org/~media/Files/AISI/Press%20Releases/2015/Unified_NME_Study.pdf.

Studwell, J. (2016). Actually, China can innovate. *China Economic Quarterly*, 20(3), 49–53.

Szamosszegi, A., og Kyle, C. (2011). An analysis of state-owned enterprises and state capitalism in China (s. 89). Capital Trade, Incorporated for *US-China Economic and Security Review Commission*.

SAMFUNNSØKONOMENE

For raske oppdateringer og nyheter,
følg oss på facebook og twitter!

twitter.com/Samfunnsokonom

facebook.com/samfunnsokonomene